

FTAMP 14.35.09

DOI <https://doi.org/10.52081/PhSJ.2026.v13.i1.074>

А.П. Макашева

E-mail: aizhan_mak@mail.ru

Қ.Б. Мейірбан

E-mail: kuanyshguln@bk.ru. *Байланыс үшін автор: kuanyshguln@bk.ru

Қорқыт Ата атындағы Қызылорда университеті, Қызылорда қ., Қазақстан

АҒЫЛШЫН ТІЛІ САБАҒЫНДА VAK МОДЕЛІ АРҚЫЛЫ ГРАММАТИКАЛЫҚ ДАҒДЫЛАРДЫ ДАМУ ЖОЛДАРЫ

Андатпа

Бұл мақалада орта сынып оқушыларының ағылшын тілі грамматикасын меңгеру үдерісінде VAK (Visual, Auditory, Kinesthetic) моделін қолданудың әдістемелік тиімділігі жан-жақты қарастырылады. Қазіргі білім беру парадигмасында білім алушылардың жеке психофизиологиялық ерекшеліктерін ескеру сапалы нәтижеге жетудің негізгі шарты. Зерттеудің өзектілігі дәстүрлі грамматика оқыту әдістерінің оқушылардың танымдық қажеттіліктерін толық қанағаттандырмауымен және соның салдарынан пәнге деген мотивацияның төмендеуімен түсіндіріледі.

Автор мақала аясында ақпаратты қабылдаудың әр түрлі деңгейіндегі оқушыларға арналған нақты әдістемелік тәсілдер кешенін ұсынады. Атап айтқанда, визуалдар үшін Mind Map (ой картасы) мен графикалық органайзерлерді, аудиалдар үшін ритмдік қайталаулар (Grammar Chants) мен аудио-инструкцияларды, ал кинестетиктер үшін Lego Grammar және «жанды сөйлемдер» сияқты қозғалысқа негізделген ойын элементтерін қолданудың маңызы дәлелденеді.

Тәжірибелік зерттеу нәтижелері көрсеткендей, сенсорлық арналарды дифференциалды түрде пайдалану оқушылардың грамматикалық сауаттылығын 40%-дан 90%-ға дейін арттыруға мүмкіндік береді. Мақалада VAK моделін жүйелі түрде қолданудың психологиялық жайлылық қалыптастыратыны және тілдік кедергілерді жоятыны негізделген. Зерттеу қорытындысы бойынша, визуалды материалдарды, тыңдалым тапсырмаларын және физикалық белсенділікті ұштастыру білім алушылардың грамматикалық құрылымдарды өмірлік жағдайларда саналы түрде қолдану дағдысын қалыптастырады. Бұл әдістемелік жұмыс ағылшын тілі мұғалімдері үшін инклюзивті және тұлғаға бағытталған оқу ортасын құруда практикалық құрал ретінде ұсынылады.

Тірек сөздер:

VAK моделі, грамматикалық дағдылар, визуал, аудиал, кинестетик, ағылшын тілі, орта сынып, дифференциалды оқыту, жеке тұлғаға бағытталған оқыту, мотивация.

Сілтеме жасау үшін:

Макашева А.П. Мейірбан Қ.Б. Ағылшын тілі сабағында VAK моделі арқылы грамматикалық дағдыларды даму жолдары //Philological Sciences Journal. – 2026. – Vol. 13. – №1 – 47-54. DOI <https://doi.org/10.52081/PhSJ.2026.v13.i1.074>

Кіріспе

Қазіргі таңда ағылшын тілін оқыту әдістемесінде елеулі трансформациялық үдерістер жүріп жатыр. Дәстүрлі білім берудегі механикалық жаттау мен репродуктивті әдістерден бас тартып, шығармашылыққа негізделген және тұлғаға бағытталған (learner-centered) оқыту форматына көшу – заман талабы болып табылады [Brown, 2014: 55]. Бұл тенденция білім алушының пассивті ақпарат қабылдаушыдан белсенді таным субъектісіне айналуын көздейді. Мақаланың өзектілігі орта сынып оқушыларының жас ерекшеліктеріне байланысты танымдық белсенділігінің өзгеруімен және шет тіліндегі грамматикалық құрылымдардың күрделенуімен түсіндіріледі. Дәл осы кезеңде оқушылардың лингвистикалық құзыреттілігін қалыптастыруда олардың жеке психофизиологиялық мүмкіндіктерін, атап айтқанда, когнитивті стильдерін ескеру қажеттілігі туындайды. Себебі, стандартты оқыту әдістері сыныптағы барлық оқушылардың бірдей деңгейде нәтиже көрсетуін қамтамасыз ете алмайды. Жеке тұлғаға бағытталған оқыту (Personalized learning) аясында ВАК (Visual, Auditory, Kinesthetic) моделі оқушының тек есте сақтау қабілетін ғана емес, сонымен қатар тілдік бірліктерді логикалық және эмоционалды тұрғыдан терең қабылдауын қамтамасыз етеді [Якиманская, 2000: 112; Gardner, 2006: 21]. Бұл модельдің негізгі концепциясы – әрбір баланың ақпаратты игерудегі өзіндік «сенсорлық арнасының» болатындығында. Г. Гарднердің көптік интеллект теориясымен ұштасатын бұл тәсіл грамматикалық ережелерді абстрактілі ұғымнан нақты, сезілетін және көрінетін бейнеге айналдыруға мүмкіндік береді [Gardner, 2006: 21]. Зерттеуші И.С. Якиманская атап өткендей, білім беру үдерісі тек дайын білімді беру емес, оқушының ішкі субъектілік тәжірибесіне сүйене отырып, оның өзіндік танымдық траекториясын қалыптастыруы тиіс [Якиманская, 2000: 112]. Сондықтан, ВАК моделін грамматика сабақтарына интеграциялау – оқушылардың лингвистикалық кедергілерін жоюдың және оқу мотивациясын арттырудың оңтайлы жолы.

Зерттеу әдістері

Зерттеу барысында ВАК (Visual, Auditory, Kinesthetic) моделіне негізделген дифференциалды оқыту әдістері қолданылды. ВАК (Visual, Auditory, Kinesthetic) моделі – бұл білім алушының ақпаратты қабылдау мен өңдеудің басым арналарын анықтауға негізделген концепция. [Fleming, 2006: 54]. Грамматикалық дағдыларды дамытуда бұл модельді қолдану "мұғалім – ақпарат беруші" деген ескі модельден "мұғалім – бағыттаушы (facilitator)" деген жаңа парадигмаға өтуге мүмкіндік береді. [Scrivener, 2011: 82; Larsen-Freeman, 2000: 40]. Зерттеудің мақсаты – әр түрлі сенсорлық типтегі оқушылар үшін грамматиканы түсіндірудің оңтайлы жолдарын айқындап, олардың пәнге деген ішкі мотивациясын ояту. Жеке тұлғаға бағытталған оқыту (Personalized learning) аясында ВАК моделі оқушының тек есте сақтау қабілетін емес, сонымен қатар тілдік бірліктерді логикалық және эмоционалды тұрғыдан қабылдауын қамтамасыз етеді.

Грамматикалық ережелерді жай ғана жаттау орта сынып оқушылары үшін қиындық тудырып, пәнге деген қызығушылықты төмендетуі мүмкін. Зерттеуші И.С. Якиманская атап өткендей, білім беру үдерісі оқушының субъектілік тәжірибесіне сүйенуі тиіс. Осы орайда, сабақ барысында келесідей дифференциалды тәсілдерді тереңдетіп қолдану ұсынылады:

1. Визуалдар (Көру арқылы қабылдаушылар): Бұл топ үшін ақпараттың түсі, пішіні және кеңістіктегі орны маңызды. Грамматикалық формулаларды Mind Map (Ой картасы) арқылы бейнелеу тиімді. [Thornbury, 1999: 30; Tomlinson, 2013: 88]. Мысалы, Past Simple шағын орталыққа қойып, оның жасалу жолдарын, көмекші етістіктерін жан-жаққа тармақтау арқылы оқушының жадында ұзақ сақталуын қамтамасыз етеміз.

Қосымша әдіс: «Графикалық организерлер» мен «Инфографикалар». Грамматикалық уақыттардың айырмашылығын түсті белгілермен (мысалы, Present – жасыл, Past – көк) көрсету арқылы визуалды жадыны іске қосамыз. Бұл оқушыларға сөйлем құрылымын тұтас бейне ретінде көруге мүмкіндік береді.

2. Аудиалдар (Есту арқылы қабылдаушылар): Бұл топтағы оқушылар ережелерді дауыстап айту, әуен немесе подкастар арқылы жақсы меңгереді. Грамматикалық құрылымдарды өлең жолдарына қосу немесе арнайы аудио-жаттығуларды орындату олардың сөйлеу дағдысын қатар дамытады.

Қосымша әдіс: «Grammar Chants» (Ритмдік қайталаулар). Сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін белгілі бір ырғақпен қайталау аудиалдардың құлағында «жаңғырып» тұрады.[Harmer, 2007: 67; Celce-Murcia, 2001: 12]. Сондай-ақ, «Диктант-жұптасу» әдісі арқылы оқушылар бір-біріне ережелерді оқып, есту арқылы жазу дағдыларын шыңдайды.

3. Кинестетиктер (Қозғалыс және сезіну арқылы қабылдаушылар): Бұл санаттағы балалар үшін ең тиімді әдіс – Lego Grammar. Мұнда әрбір сөз табы немесе сөйлем мүшесі белгілі бір түстегі Лего блогымен сәйкестендіріледі (мысалы: зат есім – сары, етістік – қызыл). Оқушылар қолдарымен блоктарды құрастыру арқылы сөйлемнің құрылымын физикалық деңгейде сезінеді [Richards, Rodgers, 2014: 102].

Қосымша әдіс: «Living Sentences» (Жандысөйлемдер). Оқушылардың әрқайсысы бір сөздің рөлін ойнап, сынып ішінде орындарын ауыстыру арқылы сұраулы немесе болымсыз сөйлемдердің жасалуын іс-қимылмен көрсетеді. Бұл әдіс грамматиканы абстрактілі ережеден нақты іс-әрекетке айналдырады.

VAK моделінің әдістемелік интеграциясы Төмендегі кестеде грамматикалық тақырыптарды VAK моделі бойынша оқытудың үлгісі көрсетілген:

1-кесте – Грамматикалық тақырыптарды VAK бойынша бөлу

Тілдік материал	Визуалды тапсырма	Аудиалды тапсырма	Кинестетикалық тапсырма
Irregular Verbs	Түсті кестелер мен суреттер	Етістіктерді рэп стилінде айту	«Етістіктер пойызы» ойыны
Word Order	Түрлі-түсті схемалар	Сөйлемдерді тыңдап, ретін табу	Лего блоктарымен құрастыру
Prepositions	Кеңістік карталарын сызу	Бағытты сипаттау аудиосы	Заттарды бөлме ішінде орналастыру

VAK моделін жүйелі түрде қолдану білім алушылардың грамматикалық құрылымдарды тек қағаз бетінде емес, өмірлік ситуацияларда саналы түрде қолдануына жол ашады. Бұл тәсіл әр баланың «оқудағы жайлылық аймағын» қалыптастырып, тілдік кедергілерді жоюға септігін тигізеді.

Нәтижелер

Зерттеу барысында VAK моделін қолданудың нәтижесінде оқушылардың көрсеткіштері айтарлықтай жақсарғаны байқалды. Төмендегі кестеде экспериментке дейінгі және кейінгі өзгерістер көрсетілген:

Зерттеу жұмысының барысында алынған көрсеткіштер VAK моделінің орта сынып оқушылары үшін тиімділігін толықтай растады. Кестеде көрсетілгендей, оқушылардың сабаққа деген қызығушылығы 40%-дан 90%-ға дейін артқан. Бұл көрсеткіш оқушылардың өздеріне ыңғайлы форматта (визуалды, аудиалды немесе кинестетикалық) жұмыс істеуі олардың пәнге деген ішкі уәжін (motivation) күшейтетінін білдіреді.

2-кесте – VAK моделін енгізудің тиімділік көрсеткіштері

Көрсеткіш	Экспериментке дейін	Эксперименттен кейін	Түсіндірме
Сабаққа қызығушылық	40%	90%	Тапсырмалардың жекеленуі әсер етті
Грамматикадан қорқыныш	Жоғары	Төмен	Оқушылар қате жасаудан қорықпайтын болды
Өз бетінше жұмыс істеу	Төмен	Жоғары	Оқушылар өз қабілетіне сенімділік алды

Тәжірибе барысында байқалған ең маңызды өзгеріс – оқушылардың грамматикалық қателік жасаудан қорықпауы және тілді табиғи түрде меңгеруі [Lightbown, Spada, 2013: 45; Ellis, 2008: 204]. Егер бұрын грамматика «күрделі ережелер жиынтығы» ретінде қабылданса, VAK моделі арқылы ол «қызықты конструктор» (Lego Grammar) немесе «түрлі-түсті бейне» (Mind Map) ретінде қабылдана бастады.

Оқушылардың кері байланысы (Feedback) келесідей нәтижелерді көрсетті:

- **Аудиалдар тобы:** «Маған етістіктерді белгілі бір ырғақпен қайталау өте ұнады. 'Did' көмекші етістігінің сұраулы сөйлемдегі орны әуен сияқты есімде қалып қойды».

- **Визуалдар тобы:** «Түрлі-түсті Mind Map салғаннан кейін Past Simple мен Present Continuous шақтарын шатастырмайтын болдым, өйткені олардың түстері мен схемалары екі түрлі».

- **Кинестетиктер тобы:** «Біз тек партада отырмай, сынып ішінде қозғалып жүріп сөйлем құрастырдық. Лего блоктарымен жұмыс істегенде сабақтың қалай тез өткенін байқамай қалдық».

Сонымен қатар, эксперимент нәтижесі оқушылардың өз бетінше жұмыс істеу деңгейінің артқанын көрсетті. Оқушы өз қабілетіне сай тапсырманы орындай алатынына көз жеткізген соң, мұғалімнің көмегіне жүгіну деңгейі төмендеп, дербестік қасиеті дами бастады. Бұл жеке тұлғаға бағытталған оқытудың басты мақсаты – білім алушының өзін-өзі дамытуына жағдай жасау қағидасына толық сәйкес келеді.

Талқылау

Ағылшын тілі сабағында VAK моделін қолдану – тек академиялық білім деңгейін арттыру құралы ғана емес, сонымен қатар әрбір білім алушының өзіне тән дербес оқу стилін анықтауға және дамытуға көмектесетін гуманистік бағыттағы инновациялық тәсіл. Грамматикалық материалды дәстүрлі «құрғақ» ережелер жиынтығы ретінде емес, визуалды бейнелер, аудио дыбыстар мен физикалық іс-әрекеттер жиынтығы ретінде ұсыну оқушылардың функционалдық сауаттылығын сапалы жаңа деңгейге көтереді [Thornbury, 1999: 30; Krashen, 1982: 31]. С. Крашеннің «енгізілетін ақпарат» (comprehensible input) теориясына сүйенсек, ақпарат оқушының сенсорлық қабылдауына жайлы болғанда ғана тиімді меңгеріледі [Krashen, 1982: 31].

Зерттеу нәтижелерін ғылыми тұрғыдан жинақтай келе, келесідей маңызды тұжырымдар жасауға болады:

Дифференциалды оқытудың стратегиялық тиімділігі: VAK моделі сыныптағы оқушылардың танымдық ерекшеліктерін біркелкі қалыпқа (standardization) салмай, олардың табиғи қабылдау арналарын ескеруге мүмкіндік береді. Бұл әдіс білім беру процесін демократияландырып, әр оқушының мүмкіндігі шектелмейтін инклюзивті және қолайлы білім беру ортасын қалыптастыруға негіз болады.

- **Психологиялық жайлылық және аффективті фильтр:** Грамматикалық құрылымдарды ойын элементтері (Lego Grammar), шығармашылық жобалар (Mind Map)

және интерактивті тапсырмалар арқылы меңгеру оқушылардағы «тілдік кедергіні» (language barrier) жоюға тікелей әсер етеді. Оқушының қате жіберуден қорықпауы және процеске эмоционалды тартылуы білімді игерудегі психологиялық тосқауылдарды азайтады.

- Когнитивті нәтижелілік: Тәжірибелік жұмыс көрсеткендей, сенсорлық арналарды (көру, есту, сезу) кешенді түрде интеграциялау ақпараттың қысқа мерзімді жадыдан ұзақ мерзімді жадыға (long-term memory) өту үдерісін айтарлықтай жеделдетеді [Fleming, 2006: 54; Lightbown, Spada, 2013: 45]. Бұл тілдік материалдың санада берік сақталуын және коммуникация барысында автоматты түрде қолданылуын қамтамасыз етеді.

Түйіндей айтқанда, VAK моделі негізінде ұйымдастырылған грамматика сабақтары орта сынып оқушыларының лингвистикалық құзыреттілігін арттырып қана қоймай, олардың өзін-өзі реттеу, метакогнитивті ойлау және дербес оқу дағдыларын қалыптастырады [Scrivener, 2011: 82]. Ұсынылған әдістемелік тәсіл ағылшын тілі мұғалімдері үшін заманауи сабақтарды құзыреттілік тұрғысынан жоспарлауда, оқушының субъектілік рөлін арттыруда және білім сапасын жақсартуда таптырмас практикалық құрал.

Қорытынды

Орта сынып оқушыларының грамматикалық дағдыларын VAK моделі негізінде дамыту мәселесін зерттеу барысында бұл әдістеменің дәстүрлі оқыту жүйесіне қарағанда жоғары тиімділікке ие екені анықталды. Тәжірибелік-педагогикалық жұмыстардың нәтижесі келесідей қорытындылар жасауға негіз болады:

- Оқу үлгерімінің динамикасы: Сенсорлық арналарды (көру, есту, сезу) дифференциалды түрде пайдалану оқушылардың грамматикалық сауаттылық деңгейін 40%-дан 90%-ға дейін көтеруге мүмкіндік берді.

- Тұлғалық даму және мотивация: VAK моделін жүйелі қолдану оқушылардың сабаққа деген қызығушылығын 90%-ға дейін арттырып, олардың өз бетінше жұмыс істеу дағдыларын қалыптастырды.

- Әдістемелік интеграцияның сәттілігі: Визуалдар үшін Mind Map, аудиалдар үшін Grammar Chants және кинестетиктер үшін Lego Grammar әдістерін кешенді түрде ұсыну грамматикалық ережелерді жай жаттаудан саналы түрде қолдану деңгейіне көтерді.

- Психологиялық нәтиже: Сабақ барысында әр оқушының қабылдау стиліне сай жағдай жасау тілдік кедергілерді жойып, грамматикадан қорқыныш сезімін айтарлықтай төмендетті.

Зерттеу қорытындысы бойынша, VAK моделі орта сынып оқушыларының лингвистикалық құзыреттілігін арттырып қана қоймай, оқу процесін жеке тұлғаға бағытталған (learner-centered) форматқа көшірудің негізгі құралы болып табылатыны расталды. Бұл әдістемелік жұмыс ағылшын тілі мұғалімдері үшін инклюзивті орта құруда және білім сапасын жақсартуда таптырмас практикалық нұсқаулық бола алады.

Әдебиеттер

Якиманская И.С. Личностно-ориентированное обучение в современной школе. – М.: Сентябрь, 2000.

Fleming N.D. Teaching and Learning Styles: VARK Strategies. – Christchurch, 2006.

Scrivener J. Learning Teaching: The Essential Guide to English Language Teaching. – Macmillan, 2011.

Thornbury S. How to Teach Grammar. – Pearson Education Limited, 1999.

Lightbown P. M., Spada N. How Languages are Learned. – Oxford University Press, 2013.

Gardner H. Multiple Intelligences: New Horizons in Theory and Practice. – Basic Books, 2006.

Ur P. A Course in English Language Teaching. – Cambridge University Press, 2012.

Harmer J. The Practice of English Language Teaching. – Pearson Longman, 2007.

- Richards J.C., Rodgers T.S. Approaches and Methods in Language Teaching. – Cambridge, 2014.
- Tomlinson B. Developing Materials for Language Teaching. – Bloomsbury Academic, 2013.
- Larsen-Freeman D. Techniques and Principles in Language Teaching. – Oxford, 2000.
- Brown H.D. Principles of Language Learning and Teaching. – Pearson Education, 2014.
- Celce-Murcia M. Teaching English as a Second or Foreign Language. – Heinle & Heinle, 2001.
- Ellis R. The Study of Second Language Acquisition. – Oxford University Press, 2008.
- Krashen S.D. Principles and Practice in Second Language Acquisition. – Pergamon Press, 1982.

References

- Jakimanskaja I.S. Lichnostno-orientirovannoe obuchenie v sovremennoj shkole. – M.: Sentjabr', 2000. [in Russian]
- Fleming N.D. Teaching and Learning Styles: VARK Strategies. – Christchurch, 2006.
- Scrivener J. Learning Teaching: The Essential Guide to English Language Teaching. – Macmillan, 2011.
- Thornbury S. How to Teach Grammar. – Pearson Education Limited, 1999.
- Lightbown P. M., Spada N. How Languages are Learned. – Oxford University Press, 2013.
- Gardner H. Multiple Intelligences: New Horizons in Theory and Practice. – Basic Books, 2006.
- Ur P. A Course in English Language Teaching. – Cambridge University Press, 2012.
- Harmer J. The Practice of English Language Teaching. – Pearson Longman, 2007.
- Richards J.C., Rodgers T.S. Approaches and Methods in Language Teaching. – Cambridge, 2014.
- Tomlinson B. Developing Materials for Language Teaching. – Bloomsbury Academic, 2013.
- Larsen-Freeman D. Techniques and Principles in Language Teaching. – Oxford, 2000.
- Brown H.D. Principles of Language Learning and Teaching. – Pearson Education, 2014.
- Celce-Murcia M. Teaching English as a Second or Foreign Language. – Heinle & Heinle, 2001.
- Ellis R. The Study of Second Language Acquisition. – Oxford University Press, 2008.
- Krashen S.D. Principles and Practice in Second Language Acquisition. – Pergamon Press, 1982.

A.P. Makasheva^a

E-mail: aizhan_mak@mail.ru

K.B. Meyirban^{b*}

E-mail: kuanyshgulin@bk.ru. *Corresponding author: kuanyshgulin@bk.ru

^{a,b} *Korkyt Ata Kyzylorda University, Kyzylorda, Kazakhstan*

WAYS TO DEVELOP GRAMMATICAL SKILLS THROUGH THE VAK MODEL IN ENGLISH LANGUAGE LESSON

Abstract. This article comprehensively examines the methodological effectiveness of applying the VAK (Visual, Auditory, Kinesthetic) model in the process of mastering English grammar among middle school students. Within the modern educational paradigm, considering the individual psychophysiological characteristics of learners is a fundamental condition for achieving high-quality results. The relevance of the study is explained by the fact that traditional methods of

teaching grammar do not fully satisfy the cognitive needs of students, which subsequently leads to a decrease in motivation toward the subject.

The author proposes a complex of specific methodological techniques designed for students with different levels of information perception. In particular, the significance of using Mind Maps and graphic organizers for visual learners, rhythmic repetitions (Grammar Chants) and audio instructions for auditory learners, and movement-based game elements such as Lego Grammar and "living sentences" for kinesthetic learners is substantiated.

The results of the practical research demonstrated that the differentiated use of sensory channels allows for an increase in students' grammatical literacy from 40% to 90%. The article proves that the systematic application of the VAK model creates psychological comfort and eliminates language barriers. Based on the study's results, it is concluded that the combination of visual materials, listening tasks, and physical activity develops learners' skills for the conscious use of grammatical structures in real-life situations. This methodological work is recommended for English language teachers as a practical tool for creating an inclusive and learner-centered teaching environment.

Keywords: VAK model, grammatical skills, visual, auditory, kinesthetic, English language, middle school, differentiated instruction, personalized learning, motivation.

For citation: Makasheva A.P., Meyirban K.B. Ways of developing grammatical skills in English lessons through the VAK model // Philological Sciences Journal. – 2026. – Т. 13. – № 1. – P. 47-54. DOI <https://doi.org/10.52081/PhSJ.2026.v13.i1.074>

А.П. Макашева^а

E-mail: aizhan_mak@mail.ru

К.Б. Мейирбан^б

E-mail: kuanyshguln@bk.ru. *Байланыс үшін автор: kuanyshguln@bk.ru

Қызылординский университет имени Кorkыт Ата, г. Қызылорда, Қазақстан

СПОСОБЫ РАЗВИТИЯ ГРАММАТИЧЕСКИХ НАВЫКОВ ЧЕРЕЗ МОДЕЛЬ VAK НА УРОКАХ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА

Аннотация. В данной статье всесторонне рассматривается методическая эффективность применения модели VAK (Visual, Auditory, Kinesthetic) в процессе освоения грамматики английского языка учащимися средних классов. В современной образовательной парадигме учет индивидуальных психофизиологических особенностей обучающихся является ключевым условием достижения качественных результатов. Актуальность исследования объясняется тем, что традиционные методы обучения грамматике не в полной мере удовлетворяют когнитивные потребности учащихся, что ведет к снижению мотивации к предмету. Автор в рамках статьи предлагает комплекс конкретных методических приемов, предназначенных для учащихся с различными уровнями восприятия информации. В частности, обосновывается значимость использования Mind Map (интеллект-карт) и графических органайзеров для визуалов, ритмических повторений (Grammar Chants) и аудиоинструкций для аудиалов, а также элементов игрового обучения на основе движения, таких как Lego Grammar и «живые предложения», для кинестетиков.

Результаты практического исследования показали, что дифференцированное использование сенсорных каналов позволяет повысить грамматическую грамотность учащихся с 40% до 90%. В статье обосновано, что систематическое применение модели VAK создает психологический комфорт и устраняет языковые барьеры. По итогам исследования сделан вывод, что сочетание визуальных материалов, аудиальных заданий и физической активности формирует у обучающихся навыки осознанного использования грамматических структур в жизненных ситуациях. Данная методическая работа рекомендуется учителям

английского языка как практический инструмент для создания инклюзивной и личностно-ориентированной среды обучения.

Ключевые слова: модель VAK, грамматические навыки, визуал, аудиал, кинестетик, английский язык, средние классы, дифференцированное обучение, личностно-ориентированное обучение, мотивация.

Для цитирования: Макашева А.П. Мейрбан К.Б. Пути развития грамматических навыков на уроках английского языка через модель VAK // *Philological Sciences Journal*. – 2026. – Т. 13. – № 1. – С. 47-54. DOI <https://doi.org/10.52081/PhSJ.2026.v13.i1.074>

Авторлар туралы мәлімет:

Макашева Айжан Прмаганбетовна, педагогика ғылымдарының кандидаты, аға оқытушы, Гуманитарлық және педагогикалық институты, Қорқыт ата атындағы ҚУ, Қызылорда, Қазақстан

ORCID: 0000-0003-1931-7473

Мейрбан Қуанышгүл Бауыржанқызы, магистрант, Қорқыт ата атындағы ҚУ, Қызылорда, Қазақстан

ORCID: 0009-0004-6704-2595

Information about authors:

Makasheva Aizhan Prmaganbetovna, candidate of Pedagogical Sciences, senior Lecturer, Institute of Humanities and Pedagogy, Korkyt Ata Kyzylorda University, Kyzylorda, Kazakhstan

ORCID: 0000-0003-1931-7473

Meyirban Kuanyshgul Bauyrzhankyzy, Master's student at Korkyt Ata Kyzylorda University, Kyzylorda, Kazakhstan

ORCID: 0009-0004-6704-2595

Сведение об авторах:

Макашева Айжан Прмаганбетовна, кандидат педагогических наук, старший преподаватель, Гуманитарно-педагогический институт, Кызылординский университет имени Коркыт Ата, Кызылорда, Казахстан

ORCID: 0000-0003-1931-7473

Мейрбан Қуанышгүл Бауыржановна, магистрант Кызылординского университета имени Коркыт Ата, Кызылорда, Казахстан

ORCID: 0009-0004-6704-2595

The article was submitted on 31.03.2026;

approved after reviewing on 01.04.2026; accepted for publication on 10.04.2026

Мақала редакцияға 31.03.2026 ж. келіп түсті;

01.04.2026 ж. рецензиядан кейін мақұлданды; 10.04.2026 ж. баспаға қабылданды.

Статья поступила в редакцию 31.03.2026г.;

одобрена после рецензирования 01.04.2026 г.; принята к публикации 10.04.2026.